

Сдружение Балканка - Доклад за посетени бентове и водохв. за ВЕЦ на територията на БДИБР - 11-13.07

17 юли 2025 г. в 2:14

До: Басейнова дирекция ИБР Пловдив <bd_plovdiv@earbd.bg>, cabinet.minister@moew.government.bg, m.kalugero@moew.government.bg, edno_gishe@moew.government.bg, БДЗБР <bdblg@wabd.bg>, dunavbd@baddr.org, office <office@iara.government.bg>, RIOSV-Smolyan <riosv-smolyan@mbox.contact.bg>, bdvarna@bsbd.bg

Уважаеми дами и господа,

В качеството си на председател на УС и отговорник по проблемите свързани с околната среда в Сдружение Балканка - гр.София, Ви информирам за следното: в изпълнение на програмата на Сдружението за спасяване на българските реки от убийственото влияние на ВЕЦ/МВЕЦ и всякакви водохващания у нас, във връзка с поетия ангажимент да помагаме на структурите на МОСВ и БД, изпращам доклад за посетени водохващания в периода 11-13.07.2025г. във водосбора на река Марица и река Арда, област Смолян, разположени на територията на **БДУВ - ИБР**.

Моля да получим входящ номер от БДИБР, РИОСВ Смолян и ИАРА!

Молим да разгледате внимателно, защото лятното маловодие настана и ефектите от това са видими - пресушени речни корита. Докато ние си седим въщи, животът в реките изнемогва (там, където изобщо е останал) а в случая ще стане въпрос и за места, където той е напълно ликвидиран.

Настоящият доклад е насочен специално до **БДУВ-ИБР**, но го пращаме до всички БД, с една единствена цел: да виждат какво се случва навсякъде. Нашите проверки нямат друга цел освен една единствена: опазване на местообитанията, чрез повишаване на информираността сред обществото и компетентните органи и засилване контрола над ползвателите на вода, защото явно те не могат да се самоконтролират.

Обръщаме се и към министъра на околната среда и водите - вижте, какво се установява на терен. За всички тези места, сме подавали сигнали с повече от 10 години, а бездействието при тежък рецидив доведе до пълното ликвидиране на местообитания и видове в защитените територии и зони, които са защитени само на хартия!

Впрочем какво стана с искането ни за прилагане на мярка в ПУРБ с код НУ_10 и действие към нея с код НУ_10_2, което гласи следното:

2. **Забрана за водовземане от ВЕЦ при маловодие (съгласно методика за екологичен отток) ?**

Забележка: Номерът на действието може и да се различава в отделните ПУРБ, но текстът е идентичен.

Моля, прочетете докрай, защото това е приказката за българските реки след 15 години ПУРБ-ове, след 25 години ЗВ, при налични ЗБР, ЗОПОЕЩ, ЗООС и при налично МОСВ.

ВЕЦ Баните, водохващане на р. Малка Арда, 11.07.2025г.

Посещението е при хипермаловодие. Реката е забентена, централата не водовзема и всички водни количества протичат през рибния проход. Същият не става за нищо - басейнов тип, стръмен, с висока турбуленция и несъобразен с възможностите на рибите, обитаващи реката. Огромно съоръжение в коритото на едва църцореща река при маловодие - нищо не може да се направи, за да се подобри.

Обръщаме внимание, че при огледа по реката под и над водохващането - над водохващането беше пълно с живот, за разлика от реката след водохващането, където не беше наблюдаван никакъв живот, реката видимо беше с влошени самопречистващи функции, замътена по вировете без да има някаква причина за това. Дъното на реката след стената беше покрито с водорасли, наподобяващи растителността в някой мръсен канал.

Изходът на рибния проход в езерото не се вижда, но има монтирана вертикална и разпробита тръба точно срещу него при стената, което буди сериозни съмнения, дали количеството на водата в рибния проход не постъпва единствено и само през нея.

Координати на водохващането: 41.614259,25.020889

С направеното наблюдение можете да се запознаете от снимките и видеоматериалите качени в нашия сайт: <https://dams.reki.bg/0013-dam/2025-07-11>

Сигнализираме също, че точно покрай реката, зад балнеоложкия санаториум, там, където преди е започвала малка екопътека, сега се развива мащабно строителство на пътна инфраструктура - алея за отдих с пътна настилка, осветление, беседки и други. В същото време имотите по кадастър не предполагат никое от тези действия. Може би има ПУП и информацията в кадастъра не е актуализирана, но има вероятност, част от дейностите да попадат и в имот на реката. Моля да проверите въпросните дейности покрай коритото на реката, доколкото същите напълно модифицират на места левия бряг на имота на реката. Ето и малко информация от сайта на общината:

<https://banite.egov.bg/wps/wcm/connect/banite.egov.bg-18421/4c00c57c-4ffd-4bd3-a779-e7844d8e231d/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE+%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82-%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%8F.pdf?MOD=AJPERES&CVID=oyUBkUp>

Сигнализираме също така, че в първите около 300м, покрай новата алея е изградена нова канализация за отпадни води, която зауства директно в река Малка Арда, Малко над началото на задбаражното езеро за ВЕЦ Баните. В момента на посещението, в зоната на заустването, водите се изливат на пресъхналото речно корито и са оцветили сухите камъни в синьо-зелен цвят. Усеща се силна миризма от канала, а за това заустване не откриваме данни в регистъра.

ВЕЦ НИК-60, водохващане на р. Забърдска, 13.07.2025г.

Поредното престъпление в условия на рецидив. Посещението е при нормално ниво на реката за сезона. **При посещението в реката след водохващането и през "рибния проход" не се изпуска капчица вода.**

Задбаражното езеро е пълно с вода, която видимо изглежда в много лошо състояние, прилича на анаеробно блато, с множество гниеци процеси. След стената в коритото има една застояла локва с вода в "отровен цвят", а прораслата растителност в коритото на реката показва, че там вода не тече отдавна.

Рибният проход е сух, като самото съоръжение е пример за това, как не трябва да се правят рибни проходи - бетонов улей в планината, за който са похарчени много пари, но дори да течеше вода няма животно, което да

мине през него.

На входа за водата пред рибния проход е монтиран савак!!!

Много труден достъп в дълбоко дере, по почти вертикален склон и слизането се случва с помощта на въжета. Отделно покрай пътя има ограда, която се преминава точно на 2 места, които ако човек не ги знае или не ги открие, може спокойно да си каже, че е напълно недостъпно мястото и да не оцени състоянието на реката.

Координати на водохващането: 41.827082,24.681166

С направеното наблюдение можете да се запознаете от снимките и видеоматериалите качени в нашия сайт: <https://dams.reki.bg/0191-dam/2025-07-13>

ВЕЦ Забърдо, водохващане на р. Забърдска, 13.07.2025г.

Реката, в участъка между водовземането и ВЕЦ Забърдо, попада в защитени зона от мрежата Натура 2000 „Персенк“ BG0002105 - по директивата за опазване на птиците.

Посещението е при нормално ниво за сезона. Централата не работи и в реката след водохващането видимо протичат естествените водни количества - т.е. не се извършва водовземане.

Водохващането е недостъпно, достъпната площ е заградена и има поставени табели "Частна собственост".

Направи ни впечатление строителството на няколко обслужващи постройки в зоната на водохващането, които изглеждат относително нови. При последното ни посещение през 2014г., снимки от което са качени в сайта, има само една постройка. Съгласно кадастралната карта обаче, всички тези постройки, изградени на десния бряг на реката са построени изцяло в имота на реката, който е публична-държавна собственост.

Имотът частна собственост по Кадастър е на левия бряг на реката и е с идентификатор ПИ 46286.224.14 - НТП За електроенергийното производство. Между пътя и водохващането има изграден друг обслужващ път, който преминава през друг имот с идентификатор ПИ 30034.225.331 - м. МАЛКА КОДЖЕМАНИЦА, вид собств.

Съсобственост, вид

територия Горска, НТП Друг вид дървопроизводителна гора, а оградата е монтирана на границата на имота с пътя, т.е. буди сериозни съмнения за неправомерни действия и това, че не само е ограничен достъпа до публичния имот - реката - но и преминаването през горския имот.

Координати на водохващането: 41.802356,24.643488

С направеното наблюдение можете да се запознаете от снимките и видеоматериалите качени в нашия сайт: <https://dams.reki.bg/0105-dam/2025-07-13>

ВЕЦ Зареница, водохващане на р. Чепеларска, 13.07.2025г.

Посещението е при нормално ниско ниво за сезона. Централата е забентена, но не отнема водни количества и същите протичат след водохващането през рибния проход и преливат през стената.

Рибният проход не става за нищо - басейнов тип, стръмен, неоткриваем, тесен и не е съобразен с видовете в реката.

Координати на водохващането: 41.886677,24.700511

С направеното наблюдение можете да се запознаете от снимките и видеоматериалите качени в нашия сайт: <https://dams.reki.bg/0107-dam/2025-07-13>

Неизвестен бент на река Глоговско дере, в района на с. Кирково, област Смолян, 12.07.2025г.

Това е река, ляв приток на река Давидковска. В близост до мост на главен път с. Давидково - гр. Лъки се натъкнахме на неизвестен бент с водоотвеждаща тръба. Съоръжението изглежда старо, но бихме искали да получим повече информация за него, в случай, че е известно на БД или ако не е, да информираме за неговата наличност. Представлява масив яз, с височина около 2,5-3m, без изграден рибен проход. в долния край има отвор, през който водни количества могат и се подават в реката, но и на отвора има шлюз и водата протича от там поради лоши уплътнения. Съоръжението завирява участък около 50м от реката, който е затлачен.

Ориентировъчни координати на бента: 41.686620, 24.968261

С направеното наблюдение можете да се запознаете от снимките прикачени към настоящия сигнал.

Моля да извършите проверка и да ни информирате за установеното и предприетите действия. Оставаме на разположение за съдействие в случай на необходимост.

С уважение,

3 прикачени файла

20250712_155546.jpg
735K

20250712_155629.jpg
282K

20250712_155553.jpg
686K